

atteliér

časopis študentov Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave

V rozkvetie radikálov

bývalí extrémisti | mizogýnia na TikTok-u | gen Z v práci

02 | december 2024 | 22. ročník

Radikalizácia ako tichý nepriateľ. Ako nestratiť vlastnú hlavu?

Mladí ľudia sa do extrémistických skupín dostávajú najmä pre krízu identity, emocionálnu nestabilitu či potrebu zapadnúť do kolektívu. Ako neskíznuť do kolotoča radikalizácie?

Pochopenie radikalizácie a extrémizmu

Schopnosť pochopiť, ako radikalizácia funguje, prispieva k lepšej odolnosti voči extrémistickým ideológiám. Jednotlivci, ktorí sa stanú obeťami radikalizmu, často nie sú dostatočne informovaní o dôležitosti danej problematiky. Vzdelávanie o radikalizácii z dlhodobého hľadiska chráni aj pred extrémistickými útokmi.

Empatia a tolerancia

Extrémizmus často súvisí s odmietaním inakosti. Ľudia pod vplyvom radikálnej ideológie odsudzujú ľudí na základe odlišností, ako národnosť, náboženstvo či sexuálna orientácia. Schopnosť byť empatickým a tolerantným voči ostatným podporuje spoločenskú súdržnosť a znižuje riziko radikalizácie.

Zdravá komunita

Zradikalizovaný človek sa často nachádza v prostredí, kde jeho názory podporujú aj iní členovia skupiny, v ktorej sa nachádza. Preto je dôležité byť súčasťou komunit, ktoré sú založené na tolerancii, empatii a prijímaní rôznorodosti. Ide o miesta, kde sa každý môže cítiť prijatý bez toho, aby bol na neho vyvíjaný tlak.

Rozlišovanie overených zdrojov a dezinformácií

Sociálne médiá výrazne prispeli k šíreniu ideológií a prinášajú množstvo neoverených informácií. Extrémisti tak dostali možnosť šíriť svoje presvedčenia mladým ľuďom prakticky bez obmedzení. Dôležité je sa naučiť kriticky uvažovať a rozlišovať informácie, ktoré každodenne prijímame.

Autorka: Diana Čaklošová

Grafička: Sára Máderová

Zdroje: sciencedirect.com, blog.sme.sk, actearly.uk, verywellmind.com, Mechanizmus prevencie radikalizácie mladých ľudí na lokálnej úrovni

redakcia

šéfredaktorka

Bernadetta Čaranová

redaktori a redaktorky

Barbora Hudáková
Barbora Kolejáková
Branislav Fábry
Diana Čaklošová
Emma Zahurancová
Jaroslav Reich
Maja Greifová
Natália Vencelová
Zuzana Beneková

editorky

Beáta Čúzyová
Júlia Ďurčeková
Lenka Šamajová

šéfgrafička

Bronislava Havranová

grafici a grafičky

Andrea Kianičková
Antónia Kenderešová
Daniela Bašteková
Diana Krempaská
Liliana Ivaničová
Michaela Pienčáková
Nora Čechová
Patrik Friedmann
Samuel Sczyrzicki
Sára Máderová
Terézia Mária Lalinská
Veronika Lukáčová
Zuzana Minčáková

fotografka

Katarína Vaňová

Babie leto

lieta nad mestom aj v jeseni. Vidím ho z okna Jamy, keď uvažujem o úteku, tesne pred začiatkom prednášky. Musí to byť krásne, vznášať sa bez tiaže. Babie leto je nepopísané, nepretrhané. Záleží len na vonkajších vplyvoch, kam napokon dopadne. Podobne to je aj s mladými ľuďmi. Je to veľakrát práve ich okolie, ktoré určí, či budú ďalej letieť, zaseknú sa na streche paneláku, alebo skončia na studenej zemi.

Vzduch, ktorým sa obklopujeme a ktorý dýchame, formuje to, kým sme. Vzduch môže byť rodina, kamaráti, ale

vdychovať môžeme aj obsah na sociálnych médiách. Sme formovateľní, stále sa meniaci a sme v kritickom veku. Dospelí sa s nami chcú rozprávať o radikalizácii, pretože sa o nás boja. Nerozumieme im. Keď konečne zistíme, o čom hovoria, uvedomenie bolí. Radikalizácia je výstrel na Zámockej ulici. Študenti na rímskej univerzite v Prahe. Je to fatálny následok toho, nad čím bežne neuvažujeme.

S redakciou sme sa rozprávali s mladými ľuďmi, ktorých babie leto odletelo krajne pravicovým smerom. Ich príbehy sú dôležité. Ukazujú nám všetkým, ako sa dá bojovať s vlastnými názormi, názormi spoločnosti a svetom, ktorý sa pod našimi nohami stále mení.

Tento editoriál je môj posledný. Odchádzam zo šéfredaktorskej stoličky po takmer troch rokoch s pokorou a bez tiaže. Som vďačná za priateľstvá a za kolektív, ktorý som v atteliéri našla. Za Magdu, ktorá nás spája dokopy. Za Patrika, ktorý mi štyri roky brnkal na nervy, ale vždy s dobrým úmyslom. Som pyšná na redaktorov, grafov, editorov a na všetko, čo ste pre atteliér spravili. Svet potrebuje viac dobra, viac atteliéristov. Prinášajú život bez tiaže.

Bernadetta Čaranová
ŠÉFREDAKTORKA | sefredaktor@attelier.sk

Titulná strana:

Autor: Bronislava Havranová, Midjourney

Časopis atteliér je študentský časopis, ktorý počas akademického roka vychádza každý mesiac na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Témy sú spracované podľa etických zásad novinára a univerzita do práce redakcie, ani výberu tém, nijako nezasahuje. Adresa redakcie: Fakulta masmediálnej komunikácie UCM, Skladová 691/3, 917 01 Trnava. Adresa univerzity: UCM, Nám. J. Herdu 577/2, 917 01 Trnava. Elektronické vydanie ISSN 1339-1410, tlačene vydanie ISSN 1336-9342. Uzávierka čísla bola 26. 11. 2024.

Čítajte nás na:

attelier.sk

Andrew Tate je môj vzor. (autorka: Andrea Kianičková)

05 téma

príbehy bývalých radikálov

08 téma

mizogýnia v digitálnych hrách

13 recenzia

knihy Všetko, čo nás spája od Kvet Nguyen

17 komentár

skúsenosti so študentským bývaním

18 študent

festival Hyperpunk!

Hlavná budova UCM, Aula, predajňa kníh UCM, všetky budovy FMK a kaviareň Lehárov.

Recykláciou nášho časopisu prispievate k ochrane životného prostredia.

Sledujte nás na:

@atelierSK

@atelier_magazine

Pošlite nám vaše tipy, pripomienky či návrhy spolupráce: redakcia@atelier.sk sefredaktor@atelier.sk

Bývalý radikál: Najväčšia prekážka, ktorú som musel prekonať, som bol ja sám

Futbalový chuligán a nácek sa dokázal vymaniť z radikálneho stavu mysle. Takýto životný príbeh si nesie bývalý šéf ultrasu Matej „Rarach“ Jurášek. Pocit hanby za svoje správanie zdieľa aj s bývalým členom mládežníckeho ultrasu Dominikom, ktorý balansoval na hrane a odolával radikalizmu.

Matej „Rarach“ Jurášek sedí v kaviarni na Madeire. Obsluhuje ho domáca čašníčka. K vedľajšiemu stolu si sadá človek z Južnej Afriky a okolo prechádza žena z Floridy. Vľavo od nej sedí Nemka, pochádzajúca zo Sýrie, a oproti nemu suseda Izraelčanka. Rarach z minulosti – extrémista, futbalový chuligán a nácek, by si nič také nevedel ani len predstaviť.

V detstve ho nič nepredurčovalo na to, aby sa raz stal radikálom. To ho na tom najviac desí. Má pocit, že sa podobný osud môže stať úplne každému. Aj niekomu, kto dostal v detstve rovnako veľa lásky ako on.

K zradikalizovaniu mu pomohol Facebook. Mal rád posilku a bojové športy. Algoritmus si ho našiel a pohltil. Ako mladý chalan chcel len niekde zapadnúť. Hľadal partiu, nejaký kolektív. Práve chuligánska skupina mu ten priestor dala. Mal pocit, že sa s členmi stotožňuje nielen názorovo, ale aj výzorovo a vekovo. Bolo tak preňho ľahké, postupne v skupine rástť, a čoraz viac sa radikalizovať.

Pre obsah na sociálnych médiách za všetkým hľadal konšpiráciu, chybu a všetko zlé, čo sa mu udialo, hádzal na iných. Opakoval

presne tie slová, ktoré hlásali všetci hrdí slovenskí nacionalisti. Nevedel prijať zodpovednosť za svoje činy. Nechcel si priznať, že aj on môže byť ten omylný a vinu hľadal v Rómoch, LGBTI+ ľuďoch, ženách či v komkoľvek inom.

Krok za krokom

„Radikalizácia sa u mňa prejavovala postupne,“ tvrdí Rarach, ktorý o tom najskôr verejne nehovoril. Od začiatku si vytváral odpor k iným rasám a akýmkoľvek odlišnostiam. V tom čase mal približne 15 rokov a študoval na Pedagogickej a sociálnej akadémii v Turčianskych Tepliciach. Bol mladý chalan z malého mesta.

„V nejakom momente sa už veľmi nechceš prezentovať ako bitkár alebo nácek, ktorý má problém so zákonom.“

„Možno práve preto, že som poriadne nevidel a neprišiel do kontaktu s Aziatom, človekom tmavej pleti alebo nebodaj Židom, tak som ich nenávidel len z princípu. A hlavne kvôli tomu, že mi to bolo podsúvané a odporúčané na Facebooku,“ objaňuje. Spätne vníma, že si vytváral ochrannú bublinu pred svetom, ktorý nepoznal.

Nevedel, ako vyzerajú, ako sa správajú. „Teraz oproti mne sedí moja suseda z Izraela, sme kamaráti. V minulosti ona mala byť tá, ktorú som mal nenávidieť,“ hovorí pritom, ako sedia v rovnakej kaviarni a pijú kávu.

Matej žije na Madeire, kde sa zbierajú ľudia každej národnosti a dokážu spolu nájsť. Keď mal 15, myslel si, že sa to nedá. Vnímal, že akonáhle je niekto iný, predstavuje nebezpečenstvo a mali by sme sa ako biela rasa od neho držať ďalej. Dnes nad tým už iba krúti hlavou.

Bod zlomu sa neobjavil sčista-jasna

Medzi začiatkom a bodom zlomu bolo veľmi dlhé obdobie radikalizácie v chuligánskej skupine. Chodieval sa biť na štadióny, lúky alebo do mesta a pokladal to za správne ako formu prejavenia sa. Hovoril si: „Toto som ja, vy ma musíte takto akceptovať. Ja som ten, čo sa vie biť a nenávidieť, tak sa ma bojte.“ Takto sa celú strednú školu a roky po nej prezentoval.

Skupina, do ktorej patrili, mu dávala priestor na rast a posun. Budoval si čoraz lepšie postavenie. Vrchol rešpektu dosiahol, keď sa dostal na čelo skupiny.

Celý život sa pohyboval v maskulinnom a vo „fighterskom“ svete. Chcel v tom aj naďalej pokračovať a povýšiť to tým, že si bude študovať o rôznych technikách boja a bezpečnosti. Plánoval byť osobným ochrankárom, respektíve si vybudovať vlastnú spoločnosť, kde by sprevádzal zaujímavých klientov. Podarilo sa mu presadiť v renomovanej security službe na Slovensku vďaka jeho kvalitám, ktorými boli jazyk, schopnosť predat' sa a paradoxne slušne správať. „Tam nebol priestor na prezentovanie radikálnych názorov,“ vysvetľuje.

Prvé otrasy v radikalizácii

Jeho radikálne ja ho začalo škriekť. „V istom momente sa už nechceš prezentovať ako ten bitkár alebo nácek, ktorý má problém so zákonom. Chceš byť lepší a potrebuješ si nájsť klientov, nebudeš asi chrániť náckov,“ objasňuje. Vďaka práci sa dostal k prestížnym klientom, ako Stinga, Botticelli, Jennifer Lawrence či Depeche Mode. Postupom času si uvedomoval, že pobyt v chuligánskej skupine mu viac škodí ako prospieva.

Vymyslel si príbeh pre chalanov, ktorý bol sčasti pravdivý. Ako vysokopostavený v skupine si mohol dovoliť, čo chcel, a prakticky s nimi manipulovať, ako bolo nevyhnutné. Potreboval ich v rámci svojej SBS spoločnosti, ktorú si budoval.

Povedal im, že za ním už po niekoľkokrát prišla Národná kriminálna agentúra, čo sa naozaj dialo. Vymyslel si ale, že ho konfrontovali s paragrafmi o ťažkom ublížení na zdraví a o organizovanej zločineckej skupine, za ktorú môže skončiť na niekoľko rokov vo väzení.

Keď sa ma niekto opýta, poviem vždy pravdu a odkráčam s čistým štítom, hovorí Rarach.

V konečnom dôsledku z toho vyšiel ako hrdina, ktorý mohol beztretno odísť zo skupiny a zároveň zostať uznávaný. Pre členov ostal ako tvrdák, ktorý môže ísť do basy, no stále zostáva s nimi, aj keď nie na tribúnach a na lúkach.

Posledné zakopnutie o radikalizáciu

„V bode, keď som už s chuligánskou skupinou mal iba pracovné väzby, som sa zaplietol do jednej ich akcie. Išiel som po konkrétnom človeku, dlhé roky som ho mal vyhliadnutého. Nepodarilo sa mi ho dostať,“ rozpráva.

„Možno práve preto, že som poriadne nevidel a neprišiel do kontaktu s Aziatom, človekom tmavej pleti alebo Židom, som ich nenávidel len z princípu.“

Na druhý deň prišla kriminálka, pretože chalani zničili auto toho človeka, a musel ísť vypovedať. Tváril sa, že o ničom nevie, tak ako vždy. S najlepším kamarátom mali vymyslené aliby pre policajtov.

Lenže tentoraz to bolo v niečom iné. Dali mu nahliadnuť do spisu, ako vypovedali ostatní, ktorí pri tom boli. Hodili to celé naňho. Vraj v ten deň skupinu viedol a dal pokyn na zničenie auta. „Prečítal som si to a povedal si, že stačí. S týmito ľuďmi nechcem mať už nič spoločné,“ opisuje.

Nácek ochrankárom Zuzany Čaputovej

Odišiel žiť do Bratislavy, aby sa mohol aj naďalej venovať ochranke a ďalej rásť.

Posledný mesiac prezidentskej kampane mal na starosti bezpečnosť bývalej prezidentky Zuzany Čaputovej. Sprevádzal ju, bol jej šofér i ochrankár. Zrazu bol obklopený úplne inými ľuďmi, na akých bol zvyknutý. Spomína na svoje nastavenie, keď zobral ponuku: „Zo začiatku som išiel do toho s tým, že no a čo, že je to liberálka, no a čo, že je to žena. Je to klient a idem do toho.“

Už po pár dňoch si Rarach uvedomil, že nelenže k nej nemal odpor, ale naopak sympatie. Správala sa úplne inak ako ľudia z jeho bývalej skupiny. Bola pokojná, ľudská a priateľská.

Do kampane vstupoval s názorom, že si liberáli nasadia služobníčku, ktorú bude riadiť západ. Nič také sa nestalo. „Obrovsky sa to otočilo len tým, že som bol prijatý do ich sveta a zároveň som sa v ňom cítil bezpečnejšie a pohodlnejšie,“ opisuje. Ku koncu kampane si aj želal, aby voľby vyhrala.

Dve ženy vníma za dôležité v jeho životnej premene - Zuzanu Čaputovú a manželku Andreu, ktorá mu ukázala, aké je dôležité cestovanie a spoznávanie nových kultúr. Práve ona ho zobrala na prvú cestu do Ríma. Sám spomína na rôzne zážitia sveta, ku ktorým má silné väzby: „V Ríme som bol gladiátorom, v Barcelone som ju požiadal o ruku. Máme dnes spolu dve deti a žijeme na Madeire.“

Vytriezenie s pachťou hanby

Do určitej miery cíti hanbu doteraz. Počas nášho rozhovoru vošiel do kaviarne Slováck a Matej začal byť trochu nesvoj. „Nie je príjemné rozprávať o všetkých tých veciach, čo som robil a čo som si myslel. Nie som na to úplne hrdý,“ tvrdí. Pokladá však za dôležité o tom hovoriť aj napriek tomu, že mu niekedy bude zo seba zle.

Musel prijať zodpovednosť za to, aký bol: „Ja som bol ten zlý človek a za to nemohol nikto iný, iba ja, žiadni LGBTI ľudia, Rómovia, dokonca ani moji rodičia. Dávali mi všetku lásku čo mohli a aj tak som to zaparkoval medzi futbalovými chuligánmi.“ Dnes sa snaží robiť veci tak, aby mohol byť hrdý a lepší Rarach.

Najväčšia prekážka, ktorú musel prekonať, bol on sám. Musel si priznať, že to, čo robí, nie je vždy správne, že sa môže aj myliť a nemusí mať vždy pravdu. „Vtedy som si myslel, aký som slobodný, keď môžem na všetkých naokolo nadváť a môžem šíriť hnev a nenávisť. No slobodný som až teraz, lebo som sám sebou a nemusím sa za ničím skrývať,“ dodáva.

Túžba po fanúšikovskej skupine

Dominik veľmi rád chodieval na hokejové zápasy. S kamarátom sa začali zúčastňovať fanklubu, ale vždy ich lákalo ísť priamo do kotla. Jedného dňa sa rozhodli a oslovili vedúceho, či sa môžu pridať. „Vela chalanov, ktorí sa hľadajú ako my, tam objavila komunitu. Nás si našla práve mladá radikálna komunita.“

Ku koncu prezidentskej kampane Zuzany Čaputovej bol po jej boku takmer nonstop.

odroda ultrasu. Oni sami prišli za nami, že si všimli, že sme tam noví,“ opisuje Dominik. Začleňovanie prebiehalo postupne.

„Ja som bol ten zlý človek a za to nemohol nikto iný, iba ja.“

Ako členovia ultrasu sa s kamošom nezapájali do spoločných aktivít tak, ako bolo požadované. Ani stretnutia s vedúcim neboli časté, pretože študoval v zahraničí. „Mali sme 14-15 rokov. Hľadali sme sa a chceli sme niekde patriť,“ hovorí Dominik, ktorý v tom období prechádzal na strednú školu a starý kolektív zo základnej školy sa postupne rozpadol.

Spoločná radikálna skupina na sociálnom médiu

Pridali ich do skupiny na Messengeri, kde nezvykli reagovať. Len keď sa niekde malo ísť, sa vyjadrili, že nejdú. Či už išlo o bitky na lúke, poli alebo výjazd do zahraničia, kde ultrasy zvyknú robiť medzi sebou frakcie.

Bystrický fanklub mal spoluprácu s Hradcom Králové. Ultrasy si často navzájom chodili na zápasy. Veľakrát im prišla správa, že idú do Čiech fandiť na futbal alebo sa pobiť, lebo ich je málo. „To bola jedna z tých vecí, čo sme ešte brali, že chalani nech sa vyšalia, dobre im bude. My sme nechceli ísť a nikdy som tam ani nešiel. Aj keď sme veľakrát váhali, najmä kvôli utužovaniu kolektívu,“ spomína.

Nikdy sa nenechal zlomiť. „Neviem, asi som mal v sebe nejakú kontrolku,“ premýšľa. Zároveň si myslí, že tým, že nebol v skupine sám, ale s kamarátom, tak sa navzájom držali nad hladinou.

Pochybnosti o komunite prichádzali najmä vtedy, keď členovia posielali rôzne znepokojujúce videá, kde ISIS odrezávali hlavy alebo niekto pítval zvieratá. Dialo sa to denne a videli ich či dokonca posielali aj mladší členovia.

Nikdy s nimi nechodili ani na box alebo do posilky, kde sa pripravovali na bitky. Dominik vníma pozitívne, že spolu športovali na vybúrenie sa. Nepodporuje ale, aby sa takto pripravovali na bitky v poli, ktoré prebiehali tak, že si chalani dali len bandáže a nemali ani rukavice.

Po skončení súboja posielali do skupiny necenzurované krvavé fotky. Tie s cenzúrou dávali verejne, aby sa pochválili. Jedna jeho časť ich obdivovala, že sa vedia obrániť, keďže nepatrili k maskulinným typom a adrenalín ho lákal. Na druhej strane mal odpor voči akémukoľvek násiliu.

Rodičia za nič nemôžu

„Kebyže som samotár, určite z tej skupiny neodídem,“ tvrdí s istotou. Mladý osamotený človek v týchto skupinách nájde útočisko. Konečne má svoju partiu, v ktorej majú spoločné témy a záujmy, ako napríklad šport.

Na Instagram pridávali len cenzurované fotky.

Nezazlieva rodičom, že sa dostal do takej komunity ľudí: „Bohužiaľ, rodič nemá silu a ani to nemôže ovplyvniť. Nech mi rodičia dávali, čo mohli, hľadal som sa. Nevedeli mi dať to, čo som potreboval - komunitu a kamarátov.“

Pamätá si moment, keď si s vedúcim kupovali merch fanklubu. Na tričku bol boxer, nožik, názov a vpredu malé logo. Vtedy mu do hlavy prišli pochybnosti, či po tom tričku vôbec túži. Napriek tomu, že ho nechcel, si ho kúpil. Báľ sa povedať nie. „Bol som frajer cez Messenger a povedal som, že áno, chcem

tričko, lebo všetci, čo boli v skupine, ho chceli,“ vysvetľuje Dominik.

V tom momente bol prvýkrát sám bez kamaráta. Zrazu nevedel, čo robiť. Vedúci ich však nikdy do ničoho nenútil, nedával im ultimáta. Domnieva sa, že asi od nich cítil, že im neboli úplne naklonení. S kamarátom boli dlho na hrane, no neprepadli cez ňu.

„V bode, keď som už s chuligánskou skupinou mal iba pracovné väzby, som sa zaplietol do jednej ich akcie.“

Myslí si, že jednoducho vyspel z potreby byť súčasťou danej komunity. Začal chodiť na futbal, ale už ako hráč, nie fanúšik. Hoci sa nezúčastňoval radikálnych bitiek, cíti určitú dávku hanby. „Moju podporou a prítomnosťou sa to rozširovalo,“ ozrejmjuje svoje pocity Dominik. Je so sebou vyrovnaný, no stále si tú časť života nesie v sebe.

Tých, ktorí sa nezmenili, nesúdi. Sám bol ako oni. Vníma, že je veľmi ťažké sa vymaňovať, keď už ste raz v tom. Do radikálnej sku-

piny sa človek zvyčajne dostane vo veku, keď sa hľadá. Prakticky v nej aj vyrastie a bojí sa odísť, lebo nechce byť zas sám. „Snažím sa s nimi komunikovať a rozprávať sa o tých témach, lebo to som presne potreboval a nemal,“ dodáva.

Skupina, ktorej bol s kamarátom súčasťou, stále existuje. Tvoria ju hlavne mladí ľudia a z 95 % ide o mužov.

Autorka: Zuzana Beneková
Foto: archívy respondentov

Ženy si miesto medzi hráčmi obhajujú každým zápasom

Krajne pravicoví radikáli zneužili hráčov na šírenie ideológie a šikanovanie žien. Ani desať rokov po kauze GamerGate im časť hernej komunity nedá pokoj. Napriek tomu hráčky stále dokazujú, že za svoje miesto medzi mužmi sú ochotné bojovať.

Po dlhom a stresujúcom dni sa dostanú k svojej obľúbenej digitálnej hre, pričom hľadajú únik z reality a aspoň chvíľu oddychu. Namiesto toho však často vypínajú svoje herné systémy ešte viac frustrované a vyčerpané. Nie pre samotnú hru, ale pre iných hráčov a ich nenávisťnú komunikáciu.

Obdobnú skúsenosť mala aj študentka odboru teória digitálnych hier Tereza. „Pred istým časom som si dala dlhšiu pauzu od Lolka (League of Legends pozn. red.) pre celkovú frustráciu z hry, ktorá nastala pre ľudí v našom tíme,“ ozrejnila a dodala, že ju správanie spoluhráčov demotivuje pokračovať v hraní.

„Nechcem hrať so ženou, prehráme.“

Hádky, urážky, provokácie či iné toxické správanie je však pri onlinových kompetitívnych hrách bežné. Aj to môže spôsobiť, že časť hernej komunity o nich jednoducho stratí záujem. Tereza už uvažovala nad tým, že sa ich

vzdá nadobro. Nateraz, rovnako ako množstvo ďalších hráčov, tak ešte neurobila.

Nevhodné správanie hráčov voči svojmu ženskému protipólu má dlhú históriu. Už úplne prvé hry učarovali predovšetkým mladým chlapcom, a preto odjakživa tvorili majoritu. Herný trh sa však postupne otváral rôznym typom ľudí, čo vyústilo do jednej z najväčších nenávisťných kampaní na internete.

Muži, ktorí nenávidia ženy

Kauza GamerGate, štvavá internetová kampan voči ženám v hernom priemysle, odštartovala vo februári 2013 vydaním bezplatnej hry Depression Quest. Za jej vydaním stojí nezávislá herná dizajnérka Zoe Quinnová, scenárista Patrick Lindsey a skladateľ Isaac Schankler. Hra je v internetových prehliadačoch dostupná aj dnes.

Na súčasné pomery ide o zastaralý titul, keďže sa radí do žánru textová adventúra. Hráčovi postupne vyrozpráva príbeh mladej dospeléj

postavy, ktorá trpí depresiou. Hoci spočiatku zožala úspech medzi hernými kritikmi, prekročila ich hlučnú minoritu, ktorá ju nepovažuje za hru v pravom zmysle slova.

„Ide o voľný textový zážitok, pri ktorom len klikáte na hypertextové odkazy ako na webovej stránke. Nemôžem to nazvať hrou, pretože si nemyslím, že ide o zábavu,“ napísal jeden z hráčov v recenzii na digitálnom obchode s hrami Steam. Iní hráči jej vytkli nedostatočnú interaktivitu, ktorú videli v zjednodušenej predstave o depresii.

Zlomový bod kauzy však nastal až v polovici augusta rovnakého roku. Bývalý priateľ dizajnérky Quinnovej vtedy zverejnil sériu blogov, v ktorých opisuje ich spoločný vzťah a obvinil ju z nevery. Údajne ho mala podvieť s niekoľkými mužmi z hernému priemyslu, aby sa posunula v kariére.

Medzi vplyvnými osobami, s ktorými údajne mala styk, mal byť aj Nathan Grayson, redaktor

portálu Kotaku. Pôvodné blogy, uverejnené na stránkach Penny Arcade a Something Awful, neskôr odstránili samotné platformy. Ich obsah však prezdieľali používatelia na sociálne médiá, najmä na diskusné fórum 4chan.

Prekročili hranice online sveta

Na prvý pohľad ide o bežné fórum, na ktorom používatelia diskutujú o pop kultúrnych témach. Lenže ako každé iné, aj 4chan má svoje temné zákutia. Na týchto kanáloch medzi sebou používatelia šíria rasistický, antisemitický, protisystémový a násilný obsah, ktorý by na mainstreamových sociálnych médiách neobstál.

Práve tu sa mal zradikalizovať aj mladý muž, ktorý zastrelil dvoch návštevníkov bratislavského podniku Tepláreň. Podľa ním zverejneného manifestu sa mal inšpirovať inými strelcami, ktorí tu svoje činy zdieľali. Po strelbe, ktorá otriasla slovenskou spoločnosťou, tak urobil aj on, o čom informoval Techbox.

Keďže platforma poskytuje používateľom anonymitu, obľúbila si ju krajná pravica, ktorá zohrala úlohu nielen pri radikalizácii strelcov, ale aj hráčov pri kampani GamerGate. Akonáhle sa stali súčasťou masy, zmizli aj ich zábrany a okrem verbálnych útokov sa zmožli aj na vyhrážky. Už spomínaná herná dizajnérka Zoe Quinnová sa stala obeťou doxingu, čiže zverejnenia súkromných alebo identifikačných informácií o konkrétnej osobe na internete. Zvýšená intenzita výhrážkových mailov a telefonátov ju donútila v oba-ve o svoju bezpečnosť opustiť domov.

Ani zďaleka však nejde o jedinou obeť štvavej kampane. Obdobné hrozby dostala aj herná vývojárka Brianna Wu. „Práve prišla polícia. S manželom ideme na bezpečné miesto,“ napíjala na platforme X a zverejnila obdržané násilné správy. Dodala sarkastickú poznámku: „Nezabudnite, že #gamergate nie je o útokoch na ženy.“

Krajne pravicoví hráči nakreslili terč aj na Anitu Sarkeesianovú, feministku a akademickú kritičku médií pre sériu videí Tropes vs Women in Video Games. Sarkeesianová v nich skúma a kritizuje objektívizáciu žien a stereotypy, ktorými sú ženské postavy v hrách zobrazované.

Aj v tomto prípade boli zverejnené jej súkromné informácie. V októbri 2014 musela Utah State University dokonca zrušiť jej prednášku na akademickej pôde. Univerzita obdržala list, v ktorom sa autor chváli, že má viacero strelných zbraní,

ktoré použije na vykonanie masakry, ak bude Sarkeesianová prednášať.

Nepomohla ani uplynulá dekáda

Napätá situácia v hernom priemysle sa postupne rozplynula. O kauze sa prestalo rozprávať, jej aktéri sa stiahli a obeť sa nedomohli spravodlivosti. Problém však nikdy nezmizol, pretože sa radikálne posolstvá dostali medzi široké zastúpenie hráčov a nemalá časť z nich im verí dodnes.

Zatiaľ čo pred desiatimi rokmi sa časť hráčov postavila takzvaným bojovníkom za sociálnu spravodlivosť, v súčasnosti bojujú proti DEI (Diversity, equity, and inclusion). Ide o skratku pre anglický termín, ktorý do slovenčiny možno preložiť ako rozmanitosť, rovnosť a začlenenie.

Tentokrát však nepriateľa nenašli v jednotlivých osobách herného priemyslu, ale v konzultačnej spoločnosti Sweet Baby Inc. Herné štúdiá môžu využiť ich služby, aby získali spätnú väzbu a poradenstvo. Kritizovaná firma si pritom dáva za cieľ spraviť ich hry zmysluplnejšie, zábavnejšie a inkluzívnejšie.

Lenže zradikalizovaná časť hráčov sa domnieva, že priamo zasahuje do vývoja. Napríklad pri hororovej hre Alan Wake 2 (2023) hovorili, že hlavná hrdinka Saga Andersonová by bez zásahov konzultačnej firmy nemala afroamerický pôvod. Túto konšpiračnú teóriu musel vyvrátiť samotný režisér hry Kyle Rowley.

Reprezentáciu rasových, sexuálnych a iných menšín v digitálnych hrách považuje väčšina hráčov za nútenú podľa kvôt, pričom na jej označenie používajú termín woke. Jeden z nich dokonca vytvoril zoznam hier, ktoré posudzuje podľa výskytu týchto prvkov. Zhodnotil už vyše 1 400 titulov, pričom drvivú väčšinu neodporúča.

Za dobrý príklad označili radikálni hráči tohtoročný titul Stellar Blade, pretože im nevnučuje spomínané prvky a nebojí sa ukázať ženskú krásu. Neskôr však uviedli, že hra prešla cenzúrou, keďže niektoré outfity pre hlavnú ženskú hrdinku neboli natoľko obnažujúce a vyzývavé, ako boli pôvodne odprezentované.

Mikrofón radšej nepoužívajú

Podľa minuloročného prieskumu Global Gamer Study sa viac ako tretina žien považuje za hráčky. Napriek tomu sa s nimi pri online hrách stretnete zriedkavo. Neznamená to, že by sa týmto hrám vyhýbali. Svoju identitu

totiž pred spoluhráčmi často skrývajú, aby sa vyhli diskriminácii a sexistickým poznámkam.

Negatívnu skúsenosť so správaním ostatných hráčov majú aj študentky TEDI. Tereza, ktorú sme spomínali v úvode, uviedla dva konkrétne momenty. Počas hrania League of Legends jej spoluhráč napísal, že ženy nepatria na „top“. Myslel tým jednu z piatich pozícií, ktorú môžu počas hrania zastávať.

„Niečo som povedala a zrazu som mala okolo seba troch chalanov, ktorí odo mňa chceli Instagram.“

V inej hre výnimočne použila možnosť hlasovej komunikácie. Namiesto dôležitých informácií o ďalšom postupe, ako kompetitívnu hru vyhrať, si vypočula nepríjemnú poznámku na jej identitu. „Nechcem hrať so ženou, prehráme,“ replikovala spoluhráčovu reakciu na jej ženský hlas.

Situáciu z opačného súdka zažila Natália pri kompetitívnej strieľačke Valorant: „Niečo som povedala a zrazu som mala okolo seba troch chalanov, ktorí odo mňa chceli Instagram.“ Okrem toho sa dožadovali, aby pre nich mňaukala. Dodala, že išlo o jej prvú skúsenosť, kedy po odmietnutí na ňu nezačali útočiť.

Z tohto dôvodu preferujú v hrách textovú komunikáciu, keďže pri nej nemusí byť ostatným okamžite jasné, že hrajú so ženou. „Tímové hry mi veľmi nejdú, takže nebyť najlepšia a k tomu byť ženou, je recept na pohromu,“ vysvetľuje Tereza a myslí si, že najjednoduchšie je vybiť si frustráciu na žene.

Lea o vulgárnej komunikácii hráčov vedela ešte predtým, ako v decembri minulého roku začala hrať League of Legends. Napriek tomu sa voči nej nedokázala obrniť. Keď sa jej nedarilo a spoluhráč jej začal nadávať, rozplakala sa. V súčasnosti už nevyberavý slovník spoluhráčov ignoruje.

Tvrdí, že hrania online hier sa nechce vzdáť, pričom rovnaký názor má aj Natália. Tereza, ako už naznačila na začiatku, si po negatívnej skúsenosti zvykne dať pauzu, vtedy prechádza k hrám pre jedného hráča. Toxicita hráčov ich však nezlomila, vďaka čomu si vydobyli svoje miesto v prevažne mužskom prostredí.

Autor: Branislav Fábry

Zdroje: The Washington Post, TECHBOX, The Verge, Kotaku, Forbes, steamcommunity.com
Foto: Facebook/TEDI Bears, Radovan Valuš

Generácia Z mení pracovné prostredie. Hľadá viac uznania a autenticitu

Na trhu práce začína pribúdať generácia Z. Zamestnávateľia sa tak musia prispôbiť jej požiadavkám. Čo je pre zetskárov v práci dôležité oproti mileniálom?

Študentka Katka sa zamestnala ako platebná stážistka v malej firme, kde tvorila obsah na web a sociálne médiá. Spočiatku sa zdalo byť všetko v poriadku. S kolegami si sadla a boli dobrý kolektív, no po roku si začala všimáť prvé „red flagy“. Keď sa medzi kolegami spýtala, či si myslia, že by jej mohli zvýšiť plat (keďže naďalej pracovala len za minimálnu mzdu), odbili ju, že určite nie, lebo firma na to nemá peniaze.

Napriek tomu, že Katka robila kvalitnú prácu, mala pocit, že jej snaha je nedocenená nielen z finančného hľadiska. Situácia sa zhoršila, keď prestúpila na iné oddelenie. Jej kolegovia ju zrazu začali ohovárať za jej prácu, namiesto toho, aby s ňou priamo komunikovali, kde robí chybu. Z toxického pracovného prostredia sa preto rozhodla odísť. „Radšej pôjdem niekam, kde si ma budú vážiť ako človeka nielen ako lacnú pracovnú silu na tvorbu obsahu,“ ozrejmila Katka.

Spätnú väzbu potrebujú ako „lajky“

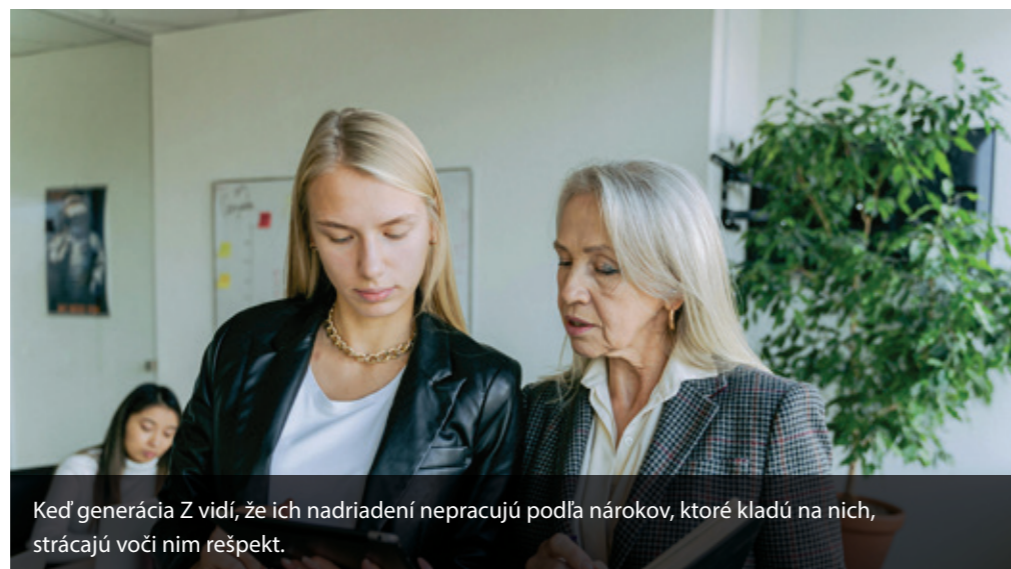
Psychológ a spoluzakladateľ organizácie Otvorená hra Michal Šoltés si myslí, že generácia Z (ľudia narodení medzi rokmi 1997 – 2012 - pozn. red.) potrebuje v práci dostávať jasné informácie a častú spätnú väzbu. Od malička vyrastali so smartfónmi, internetom

a zvykli si na okamžitý prístup k informáciám. Šoltés ako mileniál ohodnotil sám seba, že robí dobrú prácu a v priemere mu raz za rok stačí spätná väzba. Naopak Gen Z ju potrebuje počuť ihneď.

Tiež si vyžadujú vedieť, čo ich práca znamená pre firmu a byť za ňu adekvátne odmenení. V praxi to môže vyzeráť napríklad tak, že ich na konci dňa šéf pochválil za dobré čísla alebo za kvalitne odvedenú prácu odovzdanú ešte v predstihu, vďaka

čomu môžu odísť skôr domov. Podobné situácie im napovedajú, že snaha mala zmysel. „Akonáhle týmto mladým firma nepovie, že ich práca je užitočná, v podstate, že ich „lajkuje“, tak strácajú kontakt s firmou a môže im pripadať fádna,“ vysvetlil Šoltés.

Psychológ zároveň dodal, že aj mladí zamestnanci môžu byť proaktívni. Výkon ani transparentnosť nemá byť jednostranná. Tak ako manažér môže poskytnúť viac informácií zamestnancom, aj pracovníci

Keď generácia Z vidí, že ich nadriadení nepracujú podľa nárokov, ktoré kladú na nich, strácajú voči nim rešpekt.

sa môžu viac pýtať, čo môžu zlepšiť. Obe strany majú určitý podiel, aby spoločne vytvorili 100 %.

Gen Z neznáša pretvácky

Dobré vzťahy na pracovisku sú univerzálnou témou pre všetky generácie, no zetskárom na nich extrémne záleží. „Nemajú radi masky, manipulácie či politikárčenie a hranie rôznych hier. Staršie generácie to skôr znesú, lebo na to boli naučení aj počas komunizmu, kedy museli hrať rôzne pretvácky. Mladá generácia už toto riešiť nechce,“ uviedol psychológ Šoltés.

Naviac doplnil, že generácia Z citlivo vníma, aký úprimný a bezprostredný je k nim ich nadriadený. Nemal by pôsobiť v roli učiteľa, ktorý má od nich odstup a pozera sa na nich zhora. „Na brigáde sme mali hroznu riaditeľku, stále nám rozkazovala, čo máme robiť. Všetci sa jej báli. Úplne mi to znechutilo prácu,“ zdôverila sa so svojou skúsenosťou študentka Sára. Podľa Šoltésa aj pri kladení vysokých nárokov na výkon zamestnancov by manažéri mali ukázať, že v prvom rade vnímajú svojich pracovníkov ako ľudí, nie ako stroje.

Hustle kultúru strieda work-life balans

Psychológ vysvetlil, že mladí chcú stihnúť prácu čo najrýchlejšie a najefektívnejšie. Ubíja ich, keď nemajú čo robiť a strácajú čas. Pri voľných chvíľach v práci často vyťahujú mobily, pretože ich mozog zvyknutý na neustále stimuly si pýta viac podnetov. Šoltés hovorí, že Gen Z dokáže byť extrémne výkonná. S tým sa však zvyšuje aj riziko, že vyhorí skôr než iné generácie.

Mladí často nevyhodnotia dostatočne včas, že sa blížia k vyhoreniu. Prechádzajú tak z jedného extrému do druhého. „Mám obdobie, kedy sa zavriem a makám ako workoholik, pričom na seba vôbec nemyslím. Potom prichádza obdobie, kedy si vyžadujem len čas pre seba. Teraz sa už snažím dávať aspoň deň alebo dva voľna na mentálny oddych,“ opísala študentka Laura snahu dodržiavať balans medzi pracovným a osobným životom.

Podľa Šoltésa by si firmy mali všimáť, keď mladí pracujú nadmerne. Síce potrebujú, aby šéf ocenil ich výkon, ale zároveň ich netlačil k vyšším cieľom. Mohli by tak vyhoriť a dlhodobo znížiť výkonnosť. Navrhol, že v praxi by ich zamestnávateľia mali podporiť k oddychu prostredníctvom poukážky do wellnessu či prístupom k psychologovi na pracovisku.

Ak sú zamestnanci vyhovení alebo nepociťujú dostatok uznania, ich správanie môže viesť ku „quiet quitting-u“. Tento termín označuje situáciu, kedy sa zamestnanec prestane angažovať vo svojej práci a vykonáva len minimum, ktoré jeho pozícia vyžaduje. Fenomén sa začal šíriť aj prostredníctvom videí na TikTok-u, v ktorých sa zetskári „vyparili“ v sekunde, čo skončil ich pracovný čas či sebavedomo odmietali nadčasy od svojho nadriadeného.

Práca, ktorá sa prispôbuje životu

„Z pohľadu študenta by som si ideálne predstavoval prácu, tak 50 na 50, teda časť v kancelárii, ale zároveň s možnosťou pracovať aj z domu. Do budúcnosti, ak by som pracoval na plný úväzok, preferoval by som 75 % času v kancelárii a zvyšok práce si zobral domov,“ odpovedal študent Jakub na otázku, aký má pohľad na home-office.

„Akonáhle mladým firma nepovie, že ich práca je užitočná, tak strácajú kontakt s firmou a môže im pripadať fádna.“

Generálna riaditeľka personálnej a pracovnej agentúry Manpower Group ČR Jaroslava Rezlerová si myslí, že generácia Z výrazne zmení modely práce. Hovorí o tzv. me-ekonomike, v zmysle ja budem diktovať, ako bude ekonomika fungovať na základe mojich preferencií a požiadaviek. Podľa Rezlerovej zetskári chcú žiť svoj život, ale nie taký, v ktorom dominuje práca.

Pre slovenský magazín Forbes uviedla: „Pôjde o oveľa individuálnejšie dohody medzi zamestnancami a zamestnávateľmi. Nebudú existovať všeobecné pravidlá. Každý bude mať iné potreby a bude sa k nim prístupovať individuálne.“ Dodala, že veľké zmeny môžeme očakávať do piatich rokov. Firmy podľa nej budú ponúkať aj štvordňový pracovný týždeň, ktorý ona sama odporúča.

Generácia Z je najmenej lojálna k svojmu zamestnávateľovi oproti starším generáciám.

Generácia Z sa nebojí podať výpoveď

Situáciu na pracovisku v mediálnom sektore ozrejmil generálny riaditeľ Slovenského rozhlasu Roman Bomboš. Často im chýba generácia mileniálov a mladá generácia sa naopak neustále mení. „Zatiaľ, čo kedysi platilo, že v redakcii bolo napríklad 20 skúsených starších redaktorov na jedného alebo dvoch mladých nováčikov, dnes je situácia opačná. To vnímam ako nevýhodu mladej generácie, že nemá dostatok času na čerpanie skúseností,“ vyjadril sa editor televízie ta3 Juraj Kučera.

Zamestnávateľia musia vytvoriť prostredie, ktoré ponúkne generácii Z možnosti rozvoja a mentoringu. Lívia Bachratá, riaditeľka pre Public Affairs spoločnosti Edenred, vníma ochotu investovať do školení a podpory mladých talentov ako dôležitý aspekt budovania dlhodobej pracovnej sily.

Podľa prieskumu JobsIndex realizovanom v roku 2023 až 78 % ľudí z generácie Z na Slovensku uvažuje o zmene zamestnania. Rovnako viac ako tretina ľudí do 24 rokov zmenila prácu v priebehu roka. „Generácia Z sa nebojí v prípade nespokojnosti zmeniť prácu a necíti k zamestnávateľom takú silnú väzbu ako predchádzajúce generácie,“ informovala spoločnosť Alma Career, prevádzkovateľ portálu Profesia.sk pre denník Pravda.

Firmy sa potrebujú pripraviť na to, že zetskári sa neuspokojia len tak s čímkolievk v porovnaní so staršími generáciami. Nemajú problém odísť, ak im práca nedáva zmysel, upozornil psychológ a spoluzakladateľ organizácie Otvorená hra Martin Čajko. Zamestnávateľom už preto nebude stačiť využívať strach a manipulovanie na udržanie zamestnancov. Musia vytvárať hodnotné pracovné prostredie, ktoré dáva ľuďom zmysel.

Autorka: Barbora Kolejková

Foto: pexels.com

Zdroje: forbes.sk, edenred.sk, pravda.sk, podcast Ľudskosť

Keď sa túžba po zapadnutí zmení na hrozbu pre spoločnosť

Radikalizácia je proces, ktorý vzniká z nespokojnosti jedinca so spoločenským, náboženským, kultúrnym alebo politickým dianím. Výsledkom môže byť extrémizmus alebo terorizmus, kedy jedinec prijíma násilie ako prostriedok na presadzovanie svojich názorov alebo predstáv. Aké sú jej fázy?

Nespokojnosť a vnímaná nespravodlivosť

Prvé štádium reflektuje nespokojnosť ľudí z rôznych dôvodov, vrátane ekonomických a politických podmienok, ako napríklad chudoba, nezamestnanosť či diskriminácia. Majú pocit, že štát a príslušné orgány neriešia ich problémy dostatočne.

Frustrácia

Z neprichádzajúcich riešení vzniká pocit sklamaní a frustrácie. V tomto momente majú jedinci tendenciu a motiváciu hľadať odpovede na svoje otázky.

Vyhľadávanie podobne zmýšľajúcich ľudí

Odpovede a vysvetlenia často nachádzajú u ľudí s podobným zmýšľaním. Môžu sa stať členmi extrémistickej skupiny alebo byť do nej prizvaní inými, už zradikalizovanými, jedincami. V danej komunite sa cítia byť prijatí a vypočutí, čo posilňuje potrebu rozdeľovať spoločnosť na dve skupiny – „my a oni“.

Ospravedlňovanie násilia

V spomínaných komunitách existuje vlastná morálka ospravedlňujúca rôzne extrémne činy, ktoré sú nevyhnutné pri presadzovaní ich ideálov. V danom momente sa stavajú právoplatnými členmi vybranej radikálnej skupiny a sú ochotní urobiť čokoľvek, aby dosiahli svoje ciele.

Terorizmus

Posledné štádium predstavuje výsledok zvrátených ideológií v podobe násilných činov alebo teroristických a extrémistických útokov. Ľudia, ktorí nepatria do ich skupiny, predstavujú nepriateľov, proti ktorým treba bojovať.

Kniha autorky Kvet Nguyen ma prinútila konfrontovať vlastnú nevedomosť

Dej nám priblíži, čo sa stane, ak sa v jednej osobe stretnú dve odlišné kultúry. Príbeh o hľadaní vlastného miesta vo svete, ktorý nás formuje, ale aj spája.

Vietnamská komunita sa v roku 2023 stala 14. národnostnou menšinou na Slovensku. Hoa Nguyễn Thi, ktorú všetci poznajú pod menom Kvet Nguyen, sa tu narodila v roku 1995. Mladá fotografka, špecializujúca sa na témy inakosti a identity, uchvátila mnohých svojou debutovou knihou *Všetko, čo nás spája*.

Utkaná na pomedzí

„Kto som?“ je otázka, s ktorou aspoň raz za život zápasíme nie jeden z nás. Pre niektorých je odpoveď jednoduchá, ale pre ľudí, ktorí žijú medzi dvoma kultúrami, je hľadanie identity komplikovaným procesom. Kniha *Všetko, čo nás spája*, prináša osobný príbeh, v ktorom sa ponárame do deja napísaného v krátkych esejach.

Nie pri jednej som si povedala, že by mohla mať pokojne aj o desať strán viac. Každá kapitola prináša so sebou mnoho otázok. Odvíjajú sa nielen z jej vlastnej skúsenosti, ale prerozpráva aj príbehy svojej rodiny a života na pomedzí dvoch kultúr.

„Oceňujem spôsob, ktorým prepája inakosť s ženskosťou.“

V knihe sa stretávame s otázkami identity, príslušnosti a toho, ako si nájsť svoje miesto vo svete, ktorý nám často ukazuje, že nás chce mať zadenovaných iba v jednej škatuli. Už samotný názov knihy naznačuje, že musíme stavať mosty medzi sebou a ostatnými, aby sme lepšie pochopili seba aj svet okolo nás.

„Na papieri som síce Slovenka, ale neustále musím dávať tomuto faktu zmysel. Aj preto som napísala túto knihu.“ Tento citát už v úvode výstižne vystihuje dilemu, ktorú Kvet prežíva – na jednej strane ju slovenská spoločnosť vníma ako niekoho „iného“, na strane druhej však vietnamská kultúra už pre ňu nie je úplným domovom.

V hlave mi utkvela veta, ktorú jej mama ako malej hovorila. Ak chce povedať, že idú do Vietnamu, má povedať, že idú „domov“ – vô Viet Nam. Keď idú na Slovensko, idú „na späť“ – sang Slovakia. Je to neustále balansovanie medzi dvoma svetmi, ktoré často nedovoľujú, aby človek patril plnohodnotne do ani jedného z nich.

Jemne píšem, silno cítim

Autorka sa k čitateľom prihovára priamočiaro a do istej miery s ľahkosťou. Práve jednoduchosť, miestami až strohosť, dodáva textu hĺbku. Kvet neplytvá slovami, neponúka čitateľovi prázdne frázy, ale surovú a autentickú realitu.

Vynárajú sa otázky, ktoré presahujú jej príbeh. Prečo si mnohé vietnamské rodiny zvolili bývalé Československo za svoj nový domov? Ako sa druhej generácii prisťahovalcov prischla prezývka „banánové deti“? A prečo sú tu vietnamské rodiny často spájané práve s gastro prevádzkami či predajňami s textilom?

Nie je to len kniha o vietnamskej komunite – je to kniha pre každého, kto sa niekedy cítil, že stojí medzi dvoma svetmi, či už kultúrnymi, rodinnými, alebo osobnými. Bola pre mňa dôležitým pripomenutím, že identita nie je nemenná – je to proces, ktorým neustále prechádzame.

Zrkadlím vlastnú nevedomosť

Po kapitole *Dedičná trauma* som ostala premýšľať. Definícia „slovenská Vietnamka“ neexistuje? Veď v Spojených štátoch sa bežne stretávame s definíciou ako Afroameričan alebo Ázijský Američan. Počas čítania tejto knihy som sa veľakrát hanbila – za to, ako málo viem, za momenty, kedy mi chýbala ľudskosť a empatia a aj za to, ako sa „u nás“ žije ľuďom, ktorí sú čo i len trochu iní.

Ako čitateľa máte pocit, že Kvet presne vie, kedy sa má vyjadriť a kedy radšej nechať ticho hovoriť za ňu. Neuchváti vás komplikovaným dejom alebo rozvinutými zápletkami, skôr vás chytí za srdce svojou úprimnosťou a hľadaním odpovedí na otázky, ktoré sú univerzálne.

Fotografie, ktoré sú súčasťou knihy, pridávajú na jej intimitu – sú akýmsi vizuálnym denníkom, ktorý dopĺňa slová a vytvára ešte hlbší vzťah medzi autorkou a čitateľom. Na chvíľu máte pocit, že sa stávate súčasťou života Kvet, akoby ste sa s ňou prechádzali ulicami jej sveta.

Životy prepletené históriou

Postavy v tejto knihe sú životy, ktorými autorka prechádza. Najvýraznejšie sú vzťahy s rodinou. Rodičia, ktorí sa snažia uchovať vietnamské tradície a dcéra, ktorá sa snaží nájsť rovnováhu medzi tým, čo sa od nej očakáva a tým, čo chce ona sama. Zároveň v príbehu rodine vzdáva úctu za odvahu, bez ktorej by neprežili.

„Počas čítania tejto knihy som sa veľakrát hanbila.“

Príbeh Nguyen pôsobí osobne a politicky na viacerých úrovniach. Oceňujem spôsob, ktorým prepája inakosť so ženskosťou. Citlivo opisuje, ako západný ideál krásy ovplyvnil jej sebaobraz, aký tlak pociťuje zo strany rodiny, aby si našla Vietnamca a ako prežíva svoju zmiešanú identitu – príliš slovenská pre Vietnamcov, príliš vietnamská pre Slovákov.

Autorkine intímne spomienky na slovensko-vietnamské Vianoce, školské besiedky, vzťah k rodičom emigrantom a jej reflexie o kultúrnej a rodovej identite v sebe nesú silný osobný odkaz. „Zdedila som príbeh našej krajiny spolu s príbehmi svojich predkov, vo mne sa sústreďuje celá história mojich predkov. A keďže som sa narodila na Slovensku, stáva sa táto história aj čriepkom slovenských dejín,“ píše.

Kiežby bolo takýchto kníh na Slovensku viac, kiežby si ju prečítal každý a kiežby sme investovali viac energie do precitnutia a rozvíjania vlastnej empatie. *Všetko, čo nás spája* vám ponúkne pohľad na život, ktorý je plný kontrastov. Zároveň dokazuje, že práve tieto kontrasty nás spájajú.

Autorka: Emma Zahurancová
Foto: atelier.sk/Emma Zahurancová
Zdroje: Kniha *Všetko, čo nás spája*, Denník N, Instagram Kvet Nguyen

Terorizmus

Ospravedlňovanie násilia

Vyhľadávanie podobne zmýšľajúcich ľudí

Frustrácia

Nespokojnosť a vnímaná nespravodlivosť

Zdroje: Pull a push faktory radikalizácie v pôsobnosti pomáhajúcich profesionálov, Riešenia proti radikalizácii mladých. Sprievodca pre pracovníkov v prvej línii, Radikalizácia a násilný extrémizmus, (DE) Radical, fathalimoghaddam.com, Odborné postupy v pedagogickej a poradenskej praxi. Prejavy radikalizácie a extrémizmu v edukačnom aj poradenskom procese

Autorka: Diana Čaklošová

Grafička: Sára Máderová

Zdroje: sciencedirect.com, blog.sme.sk, actearly.uk, verywellmind.com,

Mechanizmus prevencie radikalizácie mladých ľudí na lokálnej úrovni

Aké sú vaše red flags?

Mladým ľuďom v dnešnej dobe nestačí sledovať červenú a zelenú farbu len na semafore, ale aj na ceste za láskou. Ako vnímajú „red flags“ a do akej miery sú ochotní ich tolerovať? Urban Dictionary pojem „red flags“ definuje ako varovný signál. Takto ho v dnešnej dobe vnímame aj vo vzťahoch.

Otázky:

- Čo je pre teba „red flag“ u niekoho, kto sa ti páči?
- Bol/a si v situácii, kedy si toleroval/a varovné signály?
- Čo je tvoja zlá vlastnosť?

Vanesa, FF

V roku 2024 je zvláštne, keď mi chlapec nedokáže pravidelne odpisovať. Vyhovára sa napríklad, že mal veľa práce a nemal čas. Budme úprimní, kto v dnešnej dobe nemá mobil stále pri sebe?

Bola som v situácii, kedy som tolerovala varovné signály. Dotýčný sa mi dostatočne nevenoval a tvrdil, že mal toho veľa a nie je typ, ktorý je stále na telefóne.

Neviem, či sa to dá považovať za „red flag“, ale od druhej strany vyžadujem veľa pozornosti a som tvrdohlavá.

Yuliana, IM

Odrádza ma, ak vidím, že má niekto násilné správanie. Taktiež sa mi nepáči, ak sa dotyky objavujú príliš rýchlo.

Keď som nemala dostatočne bezpečnú situáciu doma, musela som zostať v spoločnosti ľudí, ktorí sa ku mne správali nepríjemne. Nemala som však na výber.

Mojou zlou vlastnosťou je, že vždy meškám.

Viktória, FMK

Viacero vecí považujem za „red flags“. Takými hlavnými sú, ak si na mňa muž nevie vyhradiť čas alebo je takzvaný „mamin maznáčik“. Hnevá ma, keď sa nevie o seba postarať a musím za neho robiť veci.

Určite by sa niekoľko varovných signálov našlo v mojom minulom vzťahu, čiže tolerovala som ich.

Moja najhoršia vlastnosť je, že nikdy nestíham a všade meškám.

Jean Pierre, FMK

Ako „red flag“ vnímam prehnanú žiarlivosť a neprimerané kontrolovanie. Stalo sa mi, že osoba, ktorá sa mi páčila, žiarlila na kolegyne v práci, aj keď na to nemala dôvod.

Toleroval som. Bol som veľmi zaslepený láskou a vtedy som prehladal všetky varovné signály.

Nedokážem povedať len tak nie, momentálne sa to už ale zlepšuje. Vždy som sa snažil pomôcť každému a nevedel som nikoho odmietnuť.

Patrik, FF

„Red flag“ u iných ľudí pre mňa je, ak stále hovoria o svojich bývalých partneroch. Taktiež sa mi nepáči, keď druhá strana príliš vyžaduje materiálne veci.

Jeden môj kamarát je momentálne závislý na omamných látkach. Stále je však pre mňa dobrým priateľom. To je zlovyk, ktorý teraz tolerujem.

Môj nedostatok je, že nedokážem dobre udržať očný kontakt a pri niektorých konverzáciách som nervózný.

Martin, FPV

Za „red flags“ považujem, ak niekto berie drogy alebo je nedochvilný.

V minulosti som sa dostal do situácie, kedy som toleroval, že dotyčná osoba bola voči mne trochu agresívna. Zároveň vždy meškala a bola lenivá.

Mojimi slabšími stránkami sú tiež trochu lenivosť a občasná nedochvilnosť. A niekedy si vypijem.

Nada, FF

Negatívne vnímam, keď niekto užíva drogy alebo konzumuje príliš veľa alkoholu. Tiež mi prekáža, keď ma niekto obmedzuje.

V minulosti som v niekoľkých vzťahoch zlé vlastnosti partnera prehladala, a aj preto som ich rýchlo ukončila.

Čo môžem považovať za môj „red flag“ je, že často potrebujem viac pozornosti od partnera, než je bežné.

Potomkovia učenia Adrewa Tatea behajú aj po Slovensku

Skenuj cez Spotify a počúvaj

» Je pondelok ráno a ja cestujem do školy. Sedím vo vlaku spolu s mladou mamičkou a jej trojročnou dcérou, ktorá si na mobile pozerá TikTok. Zarazilo ma to. V jej veku som sedávala pri okne a pozorovala krajinu. Predstavovala som si vlastný svet a v hlave vymýšľala príbehy.

Vychovávaná som bola prírodou, hrami so sestrami a reálnymi ľuďmi. Nie ako súčasne deti tvármi na TikTok-u, kde sú vystavené rôznym nástrahám.

Mladí ľudia sa v online priestore radikalizujú. Každé spektrum, či už politické alebo názorové, má dve strany a spoločnosť sa stále častejšie ocitá na jeho okrajoch. Stretnúť sa niekde v strede, sa stáva čoraz väčším problémom.

Jednou z figúrok blížiacich sa k okraju je aj môj bývalý spolužiak. Nazvime ho Boris. Boli sme spolupútnici z východu, ktorí sa náhodou ocitli v jednom krúžku v prvom ročníku na FMK. Sedávali sme spolu vo vlaku v čase, keď ešte len rozbiehal kariéru influencera.

Venoval sa športu a cvičil v posilňovni. Motivoval mladých, aby pohybom neopovrhovali. Svoj hlas využíval so zmyslom a rozmyslom. Pamätám si niekoľko situácií, kedy vedľa mňa strihal jedno zo svojich fitness videí. Písal sa rok 2022.

Od minulého roka sa pustil do točenia humorných videí, storytimov a sketchov. Tie rýchlo získali popularitu aj napriek vulgárnemu slovníku či hanlivým pomenovaniam. Nemôžem prízmúriť oči ani

nad ofenzívnym spôsob jeho vyjadrovania voči určitým skupinám, vrátane tej, ktorej som súčasťou - nám ženám.

Pred istým časom vo videu na TikToku odpovedal na otázky. Jedna z nich znela: „Nemyslíš si, že tvoje videá sú príliš ofenzívne, sexistické a proti ženskému pohlaviu?“ Boris zareagoval sarkastickou poznámkou: „Nie, nemyslím si, lebo sexismus je nesprávny a chyby robia len ženy.“

V inom videu sa rozprával so svojim kamarátom o ženských outfitoch na cvičenie. Vraj majú radi, keď má žena obťahnuté legíny, pod nimi tangáče a vidieť jej všetko. V ďalšom s tematikou, prečo ženy nikdy neurobia prvý krok, humorne poznamenal, že pre mužov je dôležité, aby medzi nohami mala „pucku“. Video zakončil so slovami: „Ak máš popárované oči, uši, ruky a nohy, tak nám s radosťou roztvor nohy.“

Úprimne ma ako ženu podobné videá urážajú. Medzi vtipným a ofenzívnym humorom je len tenká hranica. A kráča sa po nej ťažko.

Nie raz si pri Borisovi spomeniem na Andrewa Tatea. Bývalého kickboxera, internetovú celebritu, krajne pravicového extrémistu s mizogýnnymi prejavmi a človeka s negatívnym vplyvom na mladých mužov. Aj on začínal práve športovaním v posilňovni.

Boris svojmu hlasu po čase prepožičal trochu iný odtieň. Bolo to v hne za slávou? V túžbe byť poznaný medzi množstvom tvári pohybujúcich sa na tomto svete? Nemali edukatívne videá o cvičení úspech?

K odpovediam na otázky sa od neho nedopracujeme. Nemôžeme však tvrdiť, že sme sa o to nepokúsili. Borisa sme oslovili na rozhovor. Chceli sme vedieť jeho pohľad, ako rozmýšľa nad vplyvom svojich videí na mládež. Telefón vyzváňal, no nedvíhal. «

Autorka: Júlia Ďurčeková

Po skúsenosti so študentským bývaním mi zostane trauma

Skenuj cez Spotify a počúvaj

» Čakám, kým začne prednáška a rozprávam sa so spolužiakmi o skúsenostiach so študentskými prenájmi. Väčšina z nich prekročila len prah internátu. Ja sa nachádzam na opačnej strane spektra. Takmer päť rokov žijem v byte. Myslíte si, že mám súkromie a väčší luxus? Deliť sa o kúpeľňu a kuchyňu s piatimi spolubývajúcimi nie je výhra. Rovnako ani to, keď vás zaskočí nečakaná návšteva prenajímateľa.

Predstavte si, že po horúcom letnom dni idete konečne do sprchy. V byte sa okrem vás nikto nenachádza, máte čas len pre seba. Náhle vás však vyruší hlasný zvonček. S penou na holenie na nohách otrávene vychádzate z vane. Prehodíte si cez seba župan a váhavo otvárate dvere. Pred vami stojí majiteľ s dvoma neznámymi dievčatami. Prišli na obhliadku.

Nachádzate sa na chodbe takmer polonahí a cítite, ako vás oblieva studený pot. Zasiahne vás úzkosť. Podľa mimiky usudzujete, že ani nové potenciálne nájomníčky nie sú z tejto situácie nadšené.

Kým prenajímateľ sa pozerá na niečo v kuchyni, prihovoríte sa im. Pôsobia milo. Celá konverzácia je však márna, už ich nikdy nevidíte. Pravdepodobne sa zľakli. Alebo si len uvedomili, že treba mať vyššie nároky. Aspoň pri hľadaní prenájmu.

Keď som prvýkrát videla izbu, ktorá sa stala mojim dočasným domovom, necítila som nič. Moje požiadavky boli takmer nulové. Potrebovala som sa len niekde prichýliť, keďže druhá možnosť bola dochádzať do Trnavy z Kysúc. Zatvorila som obe oči nad opadáajúcou omietkou a malou šatňovou skriňou, ktorá je moja len z polovice. Deliť sa o ňu s ďalším dievčaťom.

Prvé vytriezvenie prišlo až v druhom ročníku, keď sa nám pokazila práčka. Po osemhodinovej zmene v obchode ma nečakal oddych pri Netflixu a proseccu, ale pri ručnom praní.

Bolo takmer desať hodín večer a ja som máčala hrubé mikiny vo vani. Keďže nezvyknem používať prací gél, ale kapsule, prestrihla som ich a vypustila ich obsah do vody, aby to malo aspoň nejaký efekt. Žiaľ, moje ruky všetko oblečenie nedokázali vyžmýkať dostatočne a pod sušiacom nastala potopa.

O pár dní nás v byte čakala nová práčka. Teda skôr staronová. Dalo by sa povedať, že sme ju zdedili po „landlordovi“. Naše nadšenie vystriedalo ako obvykle sklamanie, keďže po pár použitiach prestala fungovať. Nastala doba zúfalstva, kedy sme si jeho číslo mohli

pokojne uložiť pre tiesňové volanie. Cítila som sa akoby sme žobrali o niečo, čo má byť samozrejmé. Základné potreby sú však pre študentov niekedy len privilegium. Napokon sa nad nami zľutoval a doniesol nám, v poradí už tretiu, práčku. Tá našťastie perie dodnes.

Moja éra spolubývania čoskoro končí. Okrem nadšenia ma sprevádza aj strach. Ceny nájomov sa pravdepodobne opäť zvýšia. Za prehnane možno považovať aj niektoré požiadavky prenajímateľov. Obzvlášť, pokiaľ sa o byty nestarajú tak, ako majú. V inzerátoch často ponúkajú dvojizbové byty určené len pre jednu osobu. A tak sa teda pýtam, kde budeme bývať? «

Autorka: Lenka Šamajová

Ako vyzeral undergroundový festival z dielne študentov FMK?

Gay rap, gýčový pop a p*** punk. Aj týmito slovami speváka Zandomeho sa dá definovať žáner festivalu Hyperpunk!, ktorého sme boli súčasťou.

Keď ma na festivale Pohoda pozval študent FMK Jakub Rataj fotiť jeho vlastný festival, ani som netušil, k čomu som sa spolu s mojimi spolubývajúcimi upísal. Možno to bola len eufória z prežitej búrky, no v tej chvíli nikto z nás troch nevidel nijakú prekážku v tom, prečo nepodporiť spolužiaka.

Prvý šok nastal až deň pred odchodom. Aby sme sa totiž z Trnavy dostali na Duchonku, kde sa Hyperpunk! odohrával, museli sme absolvovať hodinovú cestu vlakom spojenú s prestupom na autobus alebo taxík. Plán bol teda jasný - stihnúť vlak, nakúpiť jedlo a baterky do blesku v Topoľčanoch, taxíkom sa zviezť do kempu a hlavne stihnúť začiatok.

Nie všetko ide podľa plánov

Už vo vlaku sme si podľa výzoru niektorých cestujúcich vytipovali možných spoluúčastníkov festivalu. „...našu komunitu tvoria primárne ľudia v našom veku. Teda open-minded mládež, vo vekovom rozmedzí od 15 do 25 rokov. Títo ľudia majú väčšinou aj spoločný záujem o alternatívne subkultúry, ktoré sa rozvíjajú aj na slovenskej scéne. Avšak myslím si, že zaujmeme aj ľudí mimo tejto bubliny,“ priblížil nám ešte predtým Jakub cieľovku.

Keď sme však na stanici v Topoľčanoch vystúpili z vlaku takmer ako jediní, toto

škatuľkovanie podľa výzoru nás hneď prešlo. Prišiel čas nakupovať, čo sa v piatok poobede v tomto mestečku ukázalo nemožným. Neostávalo teda nič iné a objednať taxík, s ktorým mal festival pre účastníkov dohodnutú zľavu, a zviezť sa do kempu v Duchonke.

„Takmer všetky reakcie boli pozitívne, no vždy sa nájde niekto, kto musí okolo seba šíriť negatívu a klamstvá.“

Na prvý pohľad by sa malo jednať o triviálnu záležitosť. Po vystúpení z taxíku nás dokonca čakali značky, ktoré ku stanovému mestečku viedli. Tie však po pár metroch zmizli a my sme sa ocitli na križovatke. Nebyť chlapca, ktorý býval hneď v chatke vedľa a so strategickými turistami už mal nejaké skúsenosti, by sme stan asi nikdy nezložili.

Nasmeroval nás ku kempingu, kde sme sa po polhodinovom vybavovaní preukazu na stanovanie mohli zložiť. Konečne nastal čas ísť fotiť a my sme si uvedomili, v akom časovom sklze vlastne sme.

Ako vyzeralo otvorenie Hyperpunk-u?

To nevie povedať nikto z nás. Pri príchode k bránam festivalu sme totiž počuli, ako práve dohral prvý interpret. Rýchlo sme sa teda

presunuli k páskovaniu, kde na nás čakali povedomé tváre z našej univerzity, medzi ktorými bol aj Jakub.

Miesto, kde sa Hyperpunk! odohrával, na nás pôsobilo nezvyčajne. Na prvý pohľad to bola chatka ako každá iná, keď nás však Jakub previedol po areáli, ukázalo sa to ako naozaj schopné miesto pre koncerty.

„Prvotný nápad prišiel niekedy po novom roku, kedy nám náš známy spomenul, že majú rodinný podnik na Duchonke a možno by sme tam vedeli zorganizovať niečo väčšie. Od tej doby sme sa do festivalu ponorili naplno,“ ozrejmil nám Jakub priebeh organizovania.

Čas na rozprávanie vypršal

Začal sa totiž druhý koncert, ktorého foteenie sme už zmeškať nemohli. Popri jeho foteení sme si uvedomili, že tento žáner festivalu na Slovensku vysoké zastúpenie nemá.

Po nafotení sme preto opäť raz zašli za Jakubom s ďalšou otravnou otázkou. Zaujímalo nás, ako im niečo takéto vôbec napadlo: „Chceli sme posunúť komunitu ako takú a ukázať, že môžeme mať vlastný festival. Nechceli sme byť odkázaní na to, aby umelci z tejto scény museli čakať, či ich zavolajú niekde inam.“

„Lokálnych eventov na tejto scéne začalo pribúdať, no napadlo nám priniesť niečo, čo bude pre ľudí špeciálne a motivuje ich to prísť zo všetkých kútov Slovenska. Chceli sme rozvinúť platformu a dať možnosť interpretom na tejto scéne hrať na „domacom ihrisku,“ hovorí ďalej o začiatkoch podujatia.

Pred ďalším koncertom nás čakala rýchla úprava fotiek. Jakub nám vyhradil miesto v zákulisí hlavného pódia, ktorý mal na starosť. Tam sme spoznali ďalšieho člena organizačného tímu, ktorým bol spevák známy ako Mishino.

Po krátkom rozhovore sním sme zistili, že na konci leta nastupuje na FMK. Nám vtedy vtrhla do hláv jediná otázka - prečo? „Keďže som vyštudovaný grafik, chcem viac-menej pokračovať v štúdiu v odbore. Zároveň to mám kúsok a počul som o univerzite len milé veci. Takže spolu s faktom, že ma nezobrali na VŠMÚ, to bola takmer prvá voľba,“ odpovedá.

Návrat problému z Topoľčan

Blížil sa večer a na nás sa asi po 6 koncertoch dovalil hlad. Festival ponúka na výber dva stánky, z toho jeden bol s merchom. Namierili sme si to teda do druhého, ktorého ponuka nás veľmi neoslovila. Na výber boli len hranolky, nugetky a toasty.

Prvý deň festivalu vrcholil a interpretmi sa to začínalo hemžiť. Na rade bol koncert trnavského speváka Paťa, známeho ako Zandome. Viac ako jeho skvelý výkon nás prekvapil fakt, že hneď po dospievaní si obliekol žltú reflexnú vestu. Až vtedy sme si uvedomili, že aj on je jeden z organizátorov.

Prišiel čas na ďalšiu úpravu fotiek, avšak zákulisie začalo byť trochu preľudnené. Jakub nás teda presťahoval o poschodie vyššie, kde boli izby pre interpretov. Usadili sme sa v obyvačke hneď vedľa terasy, kde práve Fobia kid a Dušan Vlk fajčili cigaretu.

Okolo nich boli samozrejme aj ďalší, no títo nám v pamäti utkveli najviac. Práve oni sa nás pri úprave fotiek najčastejšie pýtali, či hráme minecraft, ako vyzerá bot linka v lolku, alebo či nás nerushujú z longu (slangové pojmy zaužívané medzi hráčmi digitálnych hier - pozn. red.).

Ich koncerty, ako sa dalo čakať, prilákali večer najviac ľudí. Pre dobrú fotku sme spolu s ďalšími fotografmi museli o miesto bojovať. Zvyšok večera vyzeral rovnako. Predrať sa davom ľudí, nafotiť čo sa dá a rýchlo k notebooku editovať. Pri všetkom tom zhone sme nemali čas ani len

Jedným z posledných interpretov bola kapela Berlin Manson.

premyšľať. Naša práca vyzerala až automatizovane. Celý tento kolotoč, sa pre nás skončil až o 3 ráno, kedy sme konečne mohli ísť do stanu.

Späť do práce

Festivalový program zahŕňal všetko vrátane rannej rozcvičky pri jazere počas krásneho východu slnka. Takto sme si ju teda aspoň predstavovali, keďže po náročnom večeri sme celú rozcvičku prespali.

Z kempu sme sa dostali až niekedy pred obedom. Nafotili tetovania, rozhovor z produkcie EškeTalku a vydali sa mimo areálu na obed. Program však bežal ďalej aj bez nás a to premietaním filmu Nosferatu z roku 1922 spojeným s prednáškou.

„Festivalový program zahŕňal všetko vrátane rannej rozcvičky pri jazere.“

Pri návrate sa druhý deň festivalu stále rozbiehal, voľný čas sme preto strávili v zákulisí. „Asi najväčším špecifikom eventu Hyperpunk! bolo to, že išlo o veľmi familiárnu záležitosť. Zvyčajne sa na line-upe objavovali naši známi a kamaráti zo scény. Tohto aspektu sme sa snažili držať aj v rámci festivalu, len sa to rozšírilo o headlinerov (hviezdy programu - pozn. red.) na oba dni a širokých hudobníkov a umelcov, ktorí boli vybraní v rámci open-callu (konkurzu - pozn. red.),“ spomenul Jakub pri krátkej prestávke.

Zvyšok dňa prebiehal podobne ako ten predošlý. Nabitý program vo vnútri aj vonku striedal jedno skvelé meno za druhým a my sme opäť pendlovali medzi foteením a upravovaním fotografií. V zákulisí sme stretli Mishina, ktorého večer čakalo vystúpenie.

Popri rozprávaní s ním sme sa ocitli aj pri tème jeho začiatkov: „Dlhú dobu som písal básničky a niekedy v roku 2018 keď som mal 13 rokov som sa rozhodol jednu básničku zhudobniť. No bolo to zlé, tak som si slúbil že sa k tomu už nevrátim.“

Ani nie rok na to sa k hudbe dostal opäť a odvtedy ho už táto vášň neopustila. „Za tie roky sa samozrejme hudba mnohokrát pretransformovala do viacerých podôb, ale myslím si, že už má taký formát, ktorý som vždy chcel, aby mala,“ spomína Mishino.

Nič sa nezaobíde bez problémov

Nasledovali posledné koncerty, medzi ktorými bol aj headliner druhého dňa - Berlin Manson. Nastali nečakané problémy pri zvukovej skúške, ktoré zapríčinili zhruba polhodinový sklz v programe. Po celom dni foteenia a editovania nám táto informácia na energii nepridala. Ich vystúpenie však tento stratený čas dokonale vynahradiť.

Po poslednom koncerte sme sa so všetkými rozlúčili. Plánom bolo zaliezť do stanu čo najskôr, nech môžeme ráno skoro vyraziť. Ani to nám však nevyšlo, keďže neďaleko mali stan žiaci našej univerzity, s ktorými sme sa bavili dlho do noci. Aj keď bolo vstávanie ťažké, vlak do Trnavy sme predsa len stihli.

Hyperpunk! mal svoju dohru

Jedna z prvých otázok po príchode domov bola, či sa s festivalom uvidíme aj o rok. „Rozhodli sme sa nachvíľu prejsť do stavu hibernácie,“ nechcel nič sľubovať organizačný tím. Odozvy boli údajne z 99 % prípadov pozitívne, či už od návštevníkov alebo vystupujúcich. „Cítili sme veľkú podporu aj v rámci scény a bola by škoda, ak by sme nepokračovali ďalej.“

Festival Hyperpunk! okrem organizátorov pozitívne hodnotí aj naša trojica fotografov. Okrem drobných nedostatkov týkajúcich sa jedla festivalu nechýbalo takmer nič. Napokon pre nás bol najdôležitejší feedback, a teda to, že fotografie sa interpretom páčili.

Autor: Jaroslav Reich

Foto: atelier.sk/Jaroslav Reich, Oliver Gonda, Radovan Valuš

PODPORTE

KLÁŠTOR

KATARÍNKA

Zbierkou prispejete na:

- stravu pre dobrovoľníkov,
- stavebný materiál,
- spotrebný materiál,
- peniaze na odborný dohľad a výskum,
- prevádzkové a administratívne náklady.

katarinka.darujme.sk/katarinka/